

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: TRG5880228

ชื่อโครงการ: อิทธิพลของอารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบที่มีต่ออาการ
รับประทานอาหารมากเกินไป: โมเดลค่าโมเดลตัวแปรกำกับที่มีการส่งผ่าน
ของการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหารเป็นตัวแปรส่งผ่านและ
การกำกับอารมณ์เป็นตัวแปรกำกับ

ชื่อนักวิจัย: อาจารย์.ดร. สุภลักษณ์ ลวดลาย
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: supalak.l@chula.ac.th, supalak.l@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ: 2 ปี

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ของสภาวะอารมณ์ทั้งทางบวก สภาวะอารมณ์
ทางลบและอาการรับประทานอาหารมากเกินไป โดยมีการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทาน
อาหารเป็นตัวแปรส่งผ่าน และการกำกับอารมณ์เป็นตัวแปรกำกับ งานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 การศึกษา
ด้วยกันคือ 1) การศึกษานำร่อง เพื่อทดสอบความเที่ยงและความตรงของแบบประเมินที่ใช้ในงานวิจัย
และ 2) การศึกษาอิทธิพลของสภาวะอารมณ์บวกและสภาวะอารมณ์ทางลบที่มีต่ออาการรับประทาน
อาหารมากเกินไป โดยมีการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหารเป็นตัวแปรส่งผ่าน และการ
กำกับอารมณ์เป็นตัวแปรกำกับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตและนักศึกษาในกรุงเทพมหานครจำนวน 298 คน
อายุระหว่าง 18-24 ปี ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้ตอบแบบประเมิน 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
กับการรับประทานอาหาร (The Three-Factor Eating Questionnaire to Measure Dietary
Restrain, Disinhibition, and Hunger (Stunkard & Messick, 1985)) แบบประเมินสภาวะอารมณ์
ทางบวกและทางลบ (The Positive and Negative Affect Schedules (PANAS: Watson & Clark,
1997; Watson, Clark, & Tellegan, 1998)) แบบประเมินการกำกับอารมณ์ตนเอง (Emotion
Regulation Questionnaire (Gross, 1998)) และแบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานอาหารมาก
เกินไป (Binge Eating questionnaire (BE): สุภลักษณ์ ลวดลาย, 2558) จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์
โมเดลตัวแปรกำกับและโมเดลส่งผ่านโดยใช้โปรแกรม Process Macro (Heys & Preacher, 2013,
2013) โดยกำหนดตัวแปรต้นคือ สภาวะอารมณ์ทางบวกและสภาวะทางลบ ตัวแปรตามคือ อาการ

รับประทานอาหารมากเกินไป ตัวแปรส่งผ่านคือ การขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหาร และ ตัวแปรกำกับ คือ การกำกับอารมณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สภาวะอารมณ์ทางบวกอาจ**ไม่**ส่งผลต่อการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหาร และไม่นำไปสู่การรับประทานอาหารมากเกินไป และถึงแม้ว่าบุคคลจะมีการกำกับอารมณ์ มากน้อยเพียงใด ความสามารถในการกำกับอารมณ์ก็ไม่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์สภาวะ อารมณ์ทางบวกและการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหารและอาการ รับประทานอาหารมากเกินไป ทว่าการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหารกลับ มีอิทธิพลโดยตรงต่ออาการรับประทานอาหารมากเกินไป
2. สภาวะอารมณ์ทางลบมีความสัมพันธ์กับการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหาร และอาการรับประทานอาหารมากเกินไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสภาวะอารมณ์ทางลบมีอิทธิพลทางตรงต่ออาการรับประทานอาหารมากเกินไป และยังส่งอิทธิพลทางอ้อม ผ่านการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทานอาหารไปสู่อาการรับประทานอาหารมากเกินไปอีกด้วย แต่ทว่าการกำกับอารมณ์ไม่เป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ระหว่าง 1) สภาวะอารมณ์ทางลบและการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทาน และ 2) สภาวะ อารมณ์ทางลบและอาการรับประทานอาหารมากเกินไป ที่น่าสนใจคือ การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการกำกับอารมณ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการขาดความยับยั้งชั่งใจในการรับประทาน อาหาร

คำหลัก: สภาวะอารมณ์ทางบวก สภาวะอารมณ์ทางลบ การขาดความยับยั้งชั่งใจในการ รับประทานอาหาร การกำกับตนเอง อาการรับประทานอาหารมากเกินไป

Abstract

Project Code: TRG5880228

Project Title: Influences of Positive Affect and Negative on Binge Eating:
Mediated-Moderation Model of Binge Eating using Disinhibition as
a Mediator and Emotion Regulation as a Moderator

Investigator : Lecturer. Supalak Luadlai, PhD
Faculty of Psychology, Chulalongkorn University

E-mail Address: supalak.l@chula.ac.th, supalak.l@gmail.com

Project Period: 2 years

Aims of this study were to examine relations of positive affect and negative affect on binge eating behavior. Further, this study particularly investigated whether disinhibition could mediate relationship between affects and binge eating. Finally, the study examined whether emotion regulation could moderate relations between affects and disinhibition, and affects and binge eating behavior. This study comprised of two studies; 1) a pilot study, which was conducted to test validities and reliabilities of all measures, and 2) mediated-moderation study, which was conducted to examine Mediated-Moderation Model of binge eating using disinhibition as a mediator and emotion regulation as a moderator. Two-hundred and ninety-eight participants (ages between 18-24 year-old), who were studying in universities in Bangkok, were recruited in this study. All participants were asked to complete The Three-Factor Eating Questionnaire to Measure Dietary Restrain, Disinhibition, and Hunger (Stunkard & Messick, 1985), The Positive and Negative Affect Schedules (PANAS: Watson & Clark, 1997; Watson, Clark, & Tellegan, 1998), Emotion Regulation Questionnaire (Gross, 1998), and Binge Eating Questionnaire (BE: Luadlai, 2015). The study was assumed that positive and negative affects would influence on binge eating; however, this influence would meditate through disinhibition. Moreover, emotion regulation would moderate the relationship between affects and disinhibition; and relationship between affects

and binge eating. Thus, mediated-moderation analysis using Process Macro (Heys & Preacher, 2013, 2013) was employed to investigate this assumption. Results were as follows:

1. Positive affect showed no direct relation to binge eating behavior. This relation was also not mediated through disinhibition. Further, emotion regulation was not moderator of the relationship between positive affect and disinhibition, and positive affect and binge eating.
2. Negative affect directly influenced on binge eating. Moreover, negative affect significantly related to binge eating and this relationship was mediated through disinhibition. However, emotion regulation could not moderate relationships of this model. Interestingly, emotion regulation significantly associated with disinhibition.

คำหลัก: Positive Affect, Negative Affect, Disinhibition, Emotion Regulation, Binge Eating